

БАЛАҖАН ЫЙЫН 19 КҮНЭ - КУТУРҖАН КҮНЭ

Мария СЛЕПЦОВА.

ЧУРАПЧЫ АЛДАРХАЙА

Сүрээхит тэбэрийн тухарь
Өйдүүлхүт ыргасансыллары,
Саныахыт Чүсэти көнүүтүн,
Барыбыт норуоттун идээннэ.

Хархалархылыс аго мессуонун
Курулутун бу башардыы коробун,
Ун-уфунсуфунун тарасна
Комулук иннигэр турарын.

Элнэгэ ааннара талалар,
Үс кайи барыиан килгалар,
Бардыбыт түрэмгийс дэгалар,
Түг да быһааран элэттэр.

Хамнаар буюугуу бичрбэжээ,
Биэр бэйлэы лэтигэээ сэгиттэээ
Сыарзалаах одуса тийгээнээр
Сүөлүлүү үүрэнээр идьаашээр.

Кыяс оо сулуаңи кыргазат,
Төгүрүк остуага лэптеэскэ,
Майларын сыыстара барыта
Балааңи шигээр хаалыта.

Кыыс оро, кэлсэн дуо дойдугар,
Сүүрүөң дуо төгүрүкэлээскар,
Эрештөөң дуо тыгынаасоһууттэн,
Алдьаркыасиһнабытисдээнтэн?!

Алааска тулалык халлыгыты
Соғоток бөлөкөн туралатыр,
Нымыллыт чуулгалу иһилгән,
Ким эрә кәпәс дүә кәпәтән...

Блиц-интервью

ЧУРАПЧЫБЫТ ҮҮНЭ-САЙДА ТУР!

Чурагчмы тодмолонгш күнэ үтүө үгэскэ кубулуйан, сылын ахсын бэрт тэрээһиннээхтик ыгытталлар буолла. Бу күнтэ ананан, араас хабааннаах дьаһаллар, конкурстар, спортивнай күрэхтэһиннэр, ырыа-тойук кэлэс хойуука дэри бөлөхтөөн аһаанан ыгытталлаллар. Ол курдук, бу ырааһынньыкка быйыл улууска биллэриммизгэ предприниматель, сылгылар аһааһаах күүнүрүскэ, күһүмгү аһааһаах эргэс дьаарыаһааһаах, СР спорка миннестирин бириннестир ыгытталлар күрэхтэһиннэ, Дьокүүсэһааһаах оһорор биир дьойуһааһааһаах аһааһаах миннестирэ торду аһааһааһаах, оһорорбуттар аһааһааһаах араас күүнүрүстэһаах, тыһаан уһуу күрэхтэһаах, дьаһалларга үгэс дьон тоһуоруба мустуоба. Иһааһааһааһаах күнэ тоһа суһааһааһааһаах, дьонтоһааһааһаах тоһа оһорорбуттар аһааһааһаах, бу күһүмгү тоһа күрэхтэһааһааһаах тыһаан ыһааһааһааһаах.

Анастасия Афанасьева: "Күнтү улуус-
пут олохтоохтору,
ымалдыттара! Чуралчы
позитивтин күнүнөн бука
барыптын эбэрдэлинин.
Мин соторутаарыта
улуустаагы мичиг отделын
сайлаачысынан аянаан

үзбегин сардалаатым. Бу үөрүүлүк күнгө зыбон дьон-сэргэ сүргүлэрэ котобулуни туран мустуоба дии санымбын. Үгүс араас хабааннаах тэрэһиннэр боёо ытыллыаллара быһаарылатар. Онон кэлэн, бары да улаханнык дуоһуйа сыныаннаһабыт, көхтөөхтүк ыгыттыабыт. Мин тус бойом урбааныкты сыйлатар ананан ытыллылар күөнкурсуу короору сыйдабын. Арааһа, ити тэрэһиннэргэ үлүүсүтү

билээр-кестөр предпринимателээрэ өлгөрөн таахарбыг бородууксууларыг дьон-сэргэ керүүтүгэр таахаршара буюу. Онон дьон-сэргэ сэигээр аныгыта-тууга тэрилтэ. Онооха элэр ыччат ити эйгээр саяан, предпринимателээр үлээрин-хамнастарын сийилин билсэн, бэйэ дьылатын сабыллыларлар улахан хамсаанын тахса дьон эрэллэг. Чурагчы нэһилэктин күлүп бэлэгтэһин сомоболууну, сайдыыны түстүүр дьаһал дин савнабын. Онон кестөр өтүгүр бары биригэ түмэн, нэһилэктин, улууспут киинэ чэчири сайдарлар үтүэ үлүн-хамнаһы тэрийсхэктэ."

Сергей Новгородов:
Чурагчы тэббитийнхэн күтэ
үтүө үтүсэ: кубулуйан,
смытэн ахсын
тэрэһиннээхтик ыгыгылар
буолла. Бу хүн ойлобута мин
санаабар, сайдыыны
тэрэһилэр. “Чурагчыбын”
дээр хас бигдэри кийиһэ
таптыгытуу ойу-санааны

улугунаар. Бу бичлэгийнх нь дьомхуу-сэргэбит биеэр ойго санаага жижиг, тооробуу улуусуу сайшаарын тулугар түмүүтээтхик үүсгэвэлэртэрг-хамсыгдларгаар кыагы үүсгэстэр. Манайк тэрээлэн ыгыгдлаарыгтан сэлтан сым улуусуу киниг тулсан-кэрээлэн илэрин болгээлэбин. Элбэк сохналгай суугдлага сага объектэр охсох кинрилэр. Кулгуурунай-спортнай кимлекестэр тутулдан, ыгыг сымнаагларгаар бара уелуубуйа тэрлэнгэ, Чурагны күнүгэр ыгыгдлаартах дьахалартан СР спорка министирэ М.Д. Гуляев бириггэртэр ананымт сүүрүү күрээлэбинэн сэргэрт сэлдэбин, ону сэргэ тулсан күрээлэбин кэрээлэн.

Анна ЗАХАРОВА

О ПОДРОБНОСТЯХ ВСТРЕЧИ С ВЛАДИМИРОМ ПУТИНЫМ

Знаю, что многих интересует подробности моей недавней главной рабочей встречи с Владимиром Владимировичем Путиным. На официальном кремлевском сайте приведена стенограмма только самого начального этапа разговора, который в целом длился около получаса.

В основной части беседы я представил предложения по совершенствованию федерального законодательства, направленные на повышение ответственности юрков и н-корпораций, действующих в местах традиционного проживания коренных малочисленных народов Севера, Сибири и Дальнего Востока, в том числе Якутии. Речь идет прежде всего о возмещении убытков, причиненных в результате нанесения ущерба исконной среде обитания коренных малочисленных народов.

Обратил внимание президента страны, что механизмы реализации существующих норм по-прежнему не регламентированы достаточно четко. Как результат, сегодня участие в социально-экономическом развитии территорий, на которых осуществляется хозяйственная деятельность, по существу, является сугубо добровольным желанием руководства рабочих или предприятий. В этой связи мной были перечислены главе государства конкретные предложения. В частности, эффективным механизмом обеспечения более серьезного и добросовестного оппонения промышленных компаний к правам северян, на наш взгляд, может стать внесение дополнений в законодательство Российской Федерации, строго закрепляющих заключение соглашений предприятий с регионами об участии в социально-экономическом развитии территорий, а также обязательное применение экологических экспертиз.

Говоря о развитии арктической зоны, я проинформировал Владимира Путина о перспективах реализации проекта по созданию Таймырского топливно-энергетического комплекса. Объяснил, что это позволит обеспечить энергетическими ресурсами и топливом удаленные и труднодоступные районы, значительно снизить издержки на северный завоз. В дальнейшем возможен экспорт на внешний рынок не только углеводородов, но и продуктов глубокой переработки. В рамках Таймырского комплекса планируется строительство капитальных объектов морского терминала и подъездного канала к нему в Оленёком заливе, а также реконструкция порта Тиси, что относится к федеральной собственности. Поэтому мы просим включить возведение перечисленных инфраструктурных объектов в Государственную программу «Развитие транспортной систе-

4500

Владимир Владимирович позитивно воспринимает эти наши инициативы и планы. Со своей стороны он дал соответствующие поручения заинтересованным ведомствам, персонально вице-премьеру Аркадию Дворковичу (по совершенствованию федерального законодательства о недрах и о гарантиях ЮМНС), министру транспорта Михаилу Сысоеву (по проекту создания Таймырского ТЭК).

В середине встречи мы еще раз подробно коснулись вопросов экономического развития республики, в том числе по привлечению богатых и известных, обсудили проблемы сельского хозяйства, транспортного и энергетического комплексов, другие важные темы.

Правя государство полностью одобряет позицию Дутты в части налаживания тесных контактов с китайскими партнерами. В целом он удовлетворен нашими действиями по реализации «миллениумов» в сфере здравоохранения и демографии, образования и науки, социальной и внешней политики. Конечно, сложностей остается. Но совместными усилиями будем их решать.

Были также отмечены позитивный опыт руководства госслужбы в вопросах государственного управления и противодействия коррупции, что подтвердила недавняя проверка, проведенная специальной комиссией Администрации Президента России.

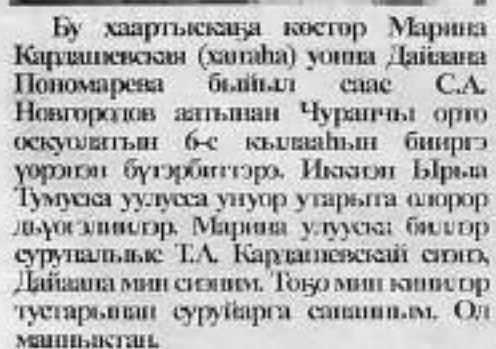
Кроме того, Владимир Владимирович поддерживает наши усилия в развитии физической культуры и спорта. На сей раз он высоко оценил идею строительства здания Центра адаптивной физкультуры и спорта, где будут предусмотрены площадки для занятий паралимпийскими и сурдлимпийскими видами спорта, включая силовый вольбол, гольбол, бочче, футбол, настольный теннис, вольную борьбу, дзюдо, плавание и пауэрлифтинг. Виталию Леонтьевичу Мутко поручено проработать этот вопрос на предмет федерального финансирования.

Попытки, случаем, я рассказал Путину об ошеломительных успехах спортсменов-жукитов на российском и мировом уровне, дополнил о тесном взаимодействии со странами-членами Олимпийского совета Азии при подготовке к проведению в 2016 году VI Международных спортивных игр «Азияда».

В завершении встречи от имени всех жителей республики поблагодарил президента за поддержку по поставленным вопросам и пригласил посетить Якутию летом будущего года.

Из официального сайта
Е.А. Борноева <http://www.esorboris.ru>

Үрхас түүлбэ
ҮТҮӨ ХОЛОБУР БУОЛУОХТУН

Быйыл сайыл чуратчылар 9-е Олонхо ыһааһын дьон сотор-мэхтайар курдук үрдүк таһымнаахпык ыһтарбыттарыгар үгүмөн эибэк үлөнү көрдүстүбүт. Олортон биридестеригин улуустуг күүһүн көргөтүп, ийин-тайын ыраастааһын этэ. Онуоха бигини олорор Ырыа Тумустуг собуруу өтүтүтүбүт. Эбэ аҕаһын уулун кыпчыла уонна ордук Г.Д.Ифимов скарин туһата арассе бөһүтүн ыһааһын орго дьонун

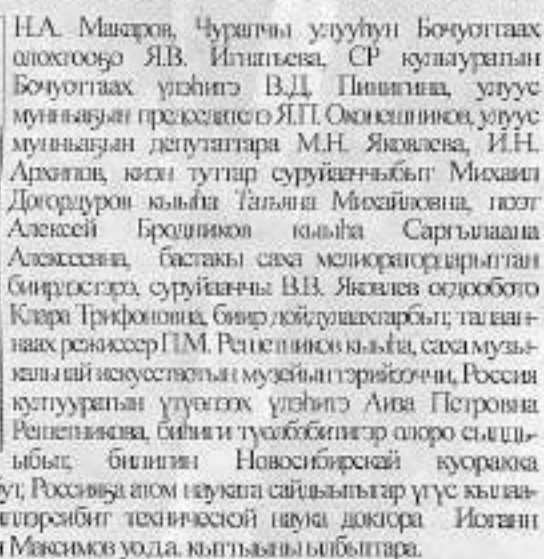
Тус бием куруутун сөөмийн айлуудыг таттылгирга, кыра да сыйны-боу сирэ бэрхэлэг, анныг буюар диг ташыгаротом. Унна сываарга ба ханынаа, "Компютер сууга" дигн кыра ыстаныла суурибтум. Онно ити сөөмийн, "Улыба" улуиашпан иддэ илэн, "Ааргыс" мизагынапан кюирэн кюлсэг атынасылгирга харным орулар шүлхэх кэмилэг бирбигиртэ. Баран илэн сөөмийн, "Эгээ, кэмилэг сибиндүү?" диибигиртэр бирин бирбилтм. Ону ылан суутун арааран баран сибигир уктан кюбсигиртэ. Онууха минг, Мандыгас ханын аннына

Төрөлүүт барьта оёто үтүө киһи буола үүрүп тахсарыгар баарара чыопкай. Онно

Дайзааналаах Марина бу база
отгүлэрингэн кыра дабаны үлгөрө
барыгытыгар үтүө халобур булукхун!

ИГНАН ПОНОМАРЕВ

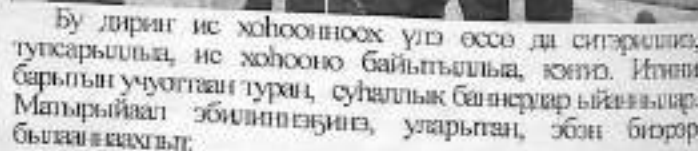
БҮГҮННҮ БЭБЭНЭЭННИТЭ СУОХ САТАММАТ

Сквер айналышта үтүс дикону долгунтута, эбик жанын түмүтү. Ыраактан муштап ыпарындак ыкдыгытар кел- бигээр. Ол курдук сурыйачыларбыз, бир ашмалыт етди! айналыгытар «Чурачкы тоңоноз» МТ байлыкта Сарыдаев С.А. СП кулугурун мыйзамсыз салыдыканы.

Республика татгалзах бичлэхыг илгээн, түлээбэит бийигэн - «Байгальныг агаарыг» бичархай бодун-санун бага өгүтүн үүд сэнхлэх дэсүүт, өсүрбүт ыраасты-бичар, хэмүүбуггара. Сүкер тэмир турбаларын керэснэл татгалзылган «Чура» ТООС кыштына И.Н. Архипов дэсүүт уштарын тума тархн, булан-танн, танан үүдмөнхсүтүн керсөн асхон килгара, «Мичил» үнүдүн

Россияда Литература сына билгирлигибитен, бирок билгирлик суруйлааччылыктар стелла турурулуугун быланнныбыт - дон сана кеткен улуус муштадын дау-тагара М.Н. Яковлев, И.Н. Аркипов, Кузнецовский алыш кулгуура уонна духубунас киирин генералыш директоригэр Я.В. Ипашевага киирэн сүбөтөспиттөрө. Янв Викторовна: «Ити өтүн биһиги быһаарыахпыт» - дон биэр дойдумахтарбын муштаан, көмө онгоруң, стелла алыш киирбит. Онон, биһиги улахан махтабытын бери көмөспүт дьоммуттар билгирэбит.

Онон бүртгэч салбарынхонд дон-сэргэ оонон олгохуйбут «аарлаас Ичин баг», «Чаран» ТОО аалылыг нэгж юондоринсодилбит уруу юондэ оюон-үдэтин аалыг дон-сэргэ ааларын юон тутуудэсүгүрюю. Билннл тэтинэксик сайд үйөн тутууац, күө үүннл олгоаг үүмүт алаагын юосүүдүк үрдүк том-сүдүг аалылыг бу сага сүдүгэ ыраахан юон-барыг ыаддыг тохсон болорюон, сүүлгын аалыга. Улууслут юоннн бнр юон-болон юон-сүдүг дон эрэгнл.

М.Н. ЯКОВЛЕВА,
Улус мунһааһы депутат,
«Чаран» ТООС-ын элчин-претсидентин солбуйагчы.

Балабан ыйын 19 күнэ - Кэриэстэбил күнэ

Гали МИРОНОВА,
Кунгйй АЛЕКСЕЕВА,
Хангагас удгуһа.

С.П. КУЛИЧКИН,
РФ Чурапчы улуусунан
Пенсионнай управлениетын пенсион
отделын начальнига

